

Kültürlerarası Yeterliliğ Tanımak

Neler kültürlerarası yeterliliğe sahip olduğumu gösterir?

Pestalozzi Programı
Avrupa Wergeland Merkezi
Kültürlerarası Şehirler Programı

Daha ayrıntılı bilgi için:

Avrupa Konseyi (2008), Kültürlerarası Diyalog İçin Beyaz Kitap: “Eşit Bireyler Olarak Onurlu Bir Biçimde Birarada Yaşamak”
UNESCO (2007), *UNESCO Kültürlerarası Eğitim Yönergesi*, Paris
Avrupa Komisyonu (2007), “*Globalleşen Bir Dünyada Kültür İçin Avrupa Ajandası*” (Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi ve Bölgeler Komitesi Tebliği)

Neler kültürlerarası yeterliliğe sahip olduğumu gösterir?

Kültürlerarası yeterliliğe sahip olmak farklılıkların olduğu bir dünyada barış içinde bir arada yaşamak için yıllardır gerekli kabul edilmektedir. Son yıllarda yayınlanan uluslararası organizasyonların politik belge ve tavsiyeleri de bu ihtiyacı kesin bir biçimde ifade etmiştir; örneğin *Kültürlerarası Diyalog için Beyaz Kitap* (Avrupa Konseyi, 2008). Kültürlerarası yeterlilik, sürdürülebilir demokratik toplumların ayakta kalması ve gelişmesi için her bir bireyin üzerinde çalışması gereken temel bir yeterliliktir. Elinizdeki mevcut araç, farklılık bağlamında kendinizi daha iyi anlayabilmeniz için sizi desteklemeyi arzulamaktadır. Bu yüzden, kültürlerarası yeterliliği oluşturan temel öğeler (tutumlar, beceriler ve bilgi), öğelerin belirli özellikleri gözlemlenebilir davranışları yansıttıklarından, “ben” ifadeleri ile tanımlanmıştır. Hem dünya ve insan etkileşimi hakkındaki bilgimiz hem de bunlara karşı olan tutumumuz sadece davranışlarımızda görülür ve gözlemlenebilir olduğundan doğal olarak öğeler birbiriyle bağlantılıdır. Ancak, becerilerin geliştirilmesi ve bilgi edinimi ancak doğru tutumlara sahipsek ve buna bağlı olarak bilgilerimizi ve becerilerimizi kullanabilirsek kültürlerarası yeterliliğimizi artırabilir. Tam da bu nedenden ötürü, yani tutumların öneminden dolayı bu alt öğeler, göstergeler listemizde tarif edilen becerilerden ve bilgilerden sayıca daha çoktur.

Mevcut araç, Avrupa'nın tamamından 30 öğretmen, okul müdürü ve uzmandan oluşan üç günlük bir think-tank toplantısı sonucunda, katılımcıların uzmanlığı ile Avrupa Konseyi ve diğer uluslararası organizasyonların bünyesinde yapılan son araştırmaların ve projelerin sonuçlarına dayanarak geliştirilmiştir. Bu çalışma, Avrupa Konseyi'nin 'Pestalozzi' ve 'Kültürlerarası Şehirler' projeleri ve de Avrupa Wergeland Merkezi tarafından ortaklaşa düzenlenmiştir. Çalıştay aşamasından sonra geliştirilen araç, 50 öğretmen tarafından 14 Avrupa ülkesinde denenmiş ve test aşamasında alınan zengin dönütleri de dikkate alınarak sonuçlandırılmıştır.

Kültürlerarası yeterliliğe sahip olduğunuzu neler gösterir? Elinizdeki bu araç kendinizi ve kültürlerarası yeterliliğinizi gözden geçirmenize, üstelik hem güçlü yönlerinizi hem de geliştirilmesi gereken taraflarınızı tanımanıza yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Sakin geçirebileceğiniz 20 - 30 dakikanız olduğunda, arkanıza yaslanın ve gözlemlenebilir davranışları tanımlayan “ben ifadeleri” listesi üzerinde çalışın. Aracı, çevrenizdeki insanları, yakınlarınızı ve yabancıları; farklı sosyokültürel, bölgesel, sosyoekonomik yapılardan gelen veya farklı dil geçmişleri olan insanları düşünerek cevaplayınız. Bizzat bulunduğunuz kültürlerarası ortamları veya başkalarının yaşadığı kültürlerarası herhangi bir ortamı göz önünde bulundurunuz.

Nasıl hissettiğinizi, neler bildiğinizi ve neler yaptığınızı hatırlamaya çalışınız ve uygun gördüğünüz kutucuğu işaretleyiniz. Bu aracı kendi kendinize uygulayabileceğiniz gibi meslektaşlarınızla veya ekibinizdeki arkadaşlarınızla da yapabilirsiniz. Aracı bitirdiğiniz an, gelişiminize yardımcı olmak için atmanız gereken adımlar hakkında düşünme zamanıdır. Aracı istediğiniz zaman tekrar kullanılabilir, gözden geçirebilir, farklı bölümler üstünde durabilir ve sizde nelerin değiştiğine bakabilirsiniz.

Tutumlar

1 - asla 2 - nadiren 3 - bazen 4 – sık sık 5 – her zaman	1	2	3	4	5
1 Saygı					
<i>Eşit bir insan olarak karşımdaki insana saygı duyarım.</i>					
<i>Başkalarına kendilerini ifade etmeleri için fırsat veririm, onları dinlerim ve onların iddialarına karşılık veririm.</i>					
<i>İlk izlenime dayalı yargıyı askıya alırım.</i>					
2 Belirsizliğe karşı hoşgörü					
<i>Değerlerimi ve normlarımı zaman zaman bir kenara bırakmaya hazırım.</i>					
<i>Bilinmeyen ve tanıdık gelmeyen bir durumla karşılaşırsam sabır gösteririm.</i>					
<i>Diğer tarafın ne düşündüğü veya ne hissettiği hususunda emin olmasam da olumlu etkileşim kurarım.</i>					
<i>Düşünce ve davranış biçimlerimin bir takım değerlerden ve normlardan etkilendiği gerçeği konusunda bilinçliyim.</i>					
3 Açık fikirlilik ve merak					
<i>Karşılaştığım insanlara ve olgulara karşı dostça ilgi gösteririm. (Bertrand Russell'den uyarlanmıştır.)</i>					
<i>Yeni insanlarla tanışmak için karşıma çıkan fırsatları değerlendiririm.</i>					
<i>Başka insanlara fikirleri ve hareketleri hakkında soru sorarım.</i>					
4 Empati					
<i>Başka insanların duygularını dikkate alma hususunda istekliyim.</i>					
<i>Başka insanların duygularını paylaşabildiğimi gösteririm.</i>					
5 Öz Farkındalık					
<i>Güçlü ve zayıf yönlerimi tanımlarken rahatsızlık duymam.</i>					
<i>Hatalar yapabileceğim gerçeğini kabul ederim</i>					
<i>Hatalarımın sorumluluğunu üstlenirim.</i>					
<i>İhtiyaç duyduğumda başkalarından yardım isterim.</i>					
<i>Olumlu bir katkısına olacağına inanırsam davranışımı değiştiririm.</i>					
6 Sınayabilmek ve sınanmak için özgüven					
<i>Başka insanlarla aynı fikirde olmamaktan korkmadığımı gösteririm.</i>					
<i>Sorunları fark ederim ve bunları çözmek için farklı yollar öneririm.</i>					
<i>Güçlüklerle başa çıkmaya ve sınanmaya hazır olduğumu gösteririm.</i>					

Beceriler

1 - asla 2 - nadiren 3 - bazen 4 – sık sık 5 – her zaman	1	2	3	4	5
1 Etkileşim					
<i>Diğer insanları özenle dinlerim.</i>					
<i>Mesajımın benim kast ettiğim şekilde anlaşıldığından emin olurum.</i>					
<i>İnsanları, ihtiyaçlarını ve fikirlerini dile getirmeleri için cesaretlendiririm.</i>					
<i>Etrafımdaki duygulara destekleyici şekilde karşılık veririm.</i>					
<i>Ortak ihtiyaç ve beklentileri bulup onlara açıklık getiririm</i>					
2 Çok yönlülük					
<i>Bilgi edinmek için çeşitli kaynakları araştırırım.</i>					
<i>Düşüncelerimi ve eylemlerimi başkalarının görüşlerini de dikkate alarak açıklarım.</i>					
<i>Bakış açımı hem karşıt hem de destekleyici görüşler bağlamında ifade ederim.</i>					
<i>Hayal gücümü farklı bakış açıları sunması için kullanırım.</i>					

1 - asla 2 - nadiren 3 - bazen 4 – sık sık 5 – her zaman	1	2	3	4	5
3 Eleştirel düşünme					
<i>Yorumlarımı doğrulamak için ulaşılabilir tüm bilgileri ve analitik becerilerimi kullanırım.</i>					
<i>Alanında uzman kişiler ve yetkin kaynaklar dâhil olmak üzere başkaları tarafından yapılan yorumları sorgularım.</i>					
<i>İnsanların düşüncelerini ve eylemlerini anlamak için değişik yollar denerim.</i>					
<i>Fikirlerimi ve tercihlerimi açıklamak için kesin kanıtlar sunarım.</i>					

4 Problem çözme ve işbirliği					
<i>Çözülmesi gereken meseleleri veya problemleri tanımlarım.</i>					
<i>Çözülmesi gereken problem ile ilgili farklı bakış açıları sunarım.</i>					
<i>Problemi çözmek için girişimlerde bulunurum.</i>					
<i>Problemi çözmek için diğer insanların çabalarını desteklerim.</i>					
<i>Problemlerle ilgili olarak diğer insanlarla birlikte aktif olarak bir çözüm yolu ararım.</i>					
<i>Bir problemle karşılaştığımda gruptaki diğer insanları rahatlatırım.</i>					

5 Büyüyebilme					
<i>Yeni olguları ve durumları incelerim.</i>					
<i>Motivasyon kaynaklarım, ihtiyaçlarım ve hedeflerim üzerinde düşünür ve onları analiz ederim.</i>					
<i>Yeni bir bakış açısı edindiğimde işleri yapış şeklimi değiştiririm.</i>					

Bilgi

1 - asla 2 - nadiren 3 - bazen 4 – sık sık 5 – her zaman	1	2	3	4	5
1 Etkileşim hakkında bilgi					
<i>Hem sözlü hem de sözsüz mesajları dikkate alırım.</i>					
<i>Farklı bağlamlarda sözlerin ve beden dilinin farklı anlamlar taşıyabileceklerinin bilincindeyim.</i>					
<i>Yanlış anlaşılmalara engel olmak için anlamlara açıklık getiririm.</i>					
<i>Etkileşimde güç ilişkilerinin etkisine değinirim.</i>					
<i>Etkileşimin değişik şekillerinin olduğunu ve bunların farklı amaçları ve kurallarının bulunduğunu bilirim.</i>					

2 Sosyal uygulamalarla ilgili bilgi					
<i>Başka insanların farklı düşünebileceği, davranabileceği ve hissedebileceği gerçeğinin farkındayım.</i>					
<i>Farklı uygulamalar ve tepkilerin arkasındaki nedenleri etkin bir şekilde incelerim.</i>					

3 Sosyal ve politik aktörlerin rolü ile ilgili bilgi (kişisel veya kurumsal)					
<i>Farklılığın sosyal ve politik imalarını tanıırım.</i>					
<i>Bilgi veya desteğe ihtiyaç duyduğumda uygun toplumsal, kültürel veya politik aktörlere danışırım.</i>					
<i>Bir problem ortaya çıktığında uygun toplumsal veya politik grupta hareket ederim.</i>					

4 Dünya görüşleri ve inanç sistemleri hakkında bilgi					
<i>Ruhsal ve varoluşsal soruların hayatın önemli cephelerinden biri olduğunu bilirim.</i>					
<i>İnsanlarla etkileşimde bulunurken onların dünya görüşleri ve inanç sistemlerindeki farklılıkları anlarım.</i>					
<i>Aktif bir şekilde araştırarak diğer inanç sistemleri ve dünya görüşleri hakkında bilgi edinirim.</i>					
<i>İnsanların inandıkları dünya görüşleri ve inanç sistemlerinin sabit olmadığı gerçeğini anlarım.</i>					
<i>Dünya görüşlerinin ve inanç sistemlerinin bir bireyin veya grubun kimliğini etkilediğini ancak bunları belirlemediğini bilirim.</i>					

Ya şimdi? Neredeyim? Hangi yöne gitmeliyim?